ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (teine koda laiendatud koosseisus)

31. mai 2006 *

Kohtuasjas T-354/99,

Kuwait Petroleum (Nederland) BV, asukoht Rotterdam (Madalmaad), esindaja: advokaat P. Mathijsen,

hageja,

keda toetab

Madalmaade Kuningriik, esindaja: M. Fierstra, hiljem H. Sevenster,

menetlusse astujad,

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad G. Rozet ja H. Speyart, hiljem G. Rozet ja H. van Vliet, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

mille esemeks on nõue tühistada osaliselt komisjoni 20. juuli 1999. aasta otsus 1999/705/EÜ Madalmaade riigiabi andmise kohta 633 Hollandi tanklale, mis asuvad Saksamaa piiri lähedal (EÜT L 280, lk 87),

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS (teine laiendatud koda),

koosseisus: koja esimees J. Pirrung, kohtunikud A. W. H. Meij, N. J. Forwood, I. Pelikánová ja S. S. Papasavvas,

kohtusekretär: ametnik J. Plingers,

arvestades kirjalikus menetluses ja 22. novembri 2005. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse taust

1 Alates 1. juulist 1997 tõsteti Madalmaades kohaldatavat bensiini, diisli ja vedelgaasi aktsiisimaksu kuni 0,11 Hollandi kuldnani bensiini liitri pealt, kuni 0,05 Hollandi kuldnani diisli liitri pealt ja kuni 0,08 Hollandi kuldnani vedelgaasi liitri pealt. Olles aga teadlik, et sellisel tõusul võivad olla kahjulikud tagajärjed eelkõige Saksamaa piiril asuvatele Hollandi tanklatele, sätestas Hollandi seadusandja 20. detsembri 1996. aasta Wet tot wijziging van enkele belastingwetten c.a. (seadus mitmete maksuõigusaktide muutmise kohta, Stbl. 1996, lk 654) artiklis VII võimaluse võtta ajutisi meetmeid, et leevendada piiriäärsel alal tekkivat erinevust ülalnimetatud tõusu järel kohaldatava aktsiisimäära ja Saksamaal kergõli pealt makstava aktsiisimäära vahel.

2 Niisiis võttis Madalmaade Kuningriik 21. juulil 1997 vastu Tijdelijke regeling subsidie tankstations grensstreek Duitsland'i (ajutised eeskirjad Saksamaa piiri lähedal asuvatele tanklatele toetuse andmise kohta, Stcrt. 1997, lk 138), muudetud 15. detsembri 1997. aasta ministri määrusega (Stcrt. 1997, lk 241, edaspidi „ajutised eeskirjad"). Need eeskirjad jõustusid tagasiulatuvalt 1. juulist 1997, nähes ette 0,10 Hollandi kuldna suuruse toetuse andmise ühe bensiiniliitri kohta tanklahaldajatele, kelle tankla asub kuni 10 kilomeetri kaugusel Madalmaade–Saksamaa piirist, ja 0,05 Hollandi kuldna suuruse toetuse andmise ühe bensiiniliitri kohta neile tanklahaldajatele, kelle tankla asub nimetatud piirist 10 kuni 20 kilomeetri kaugusel.

3 Täitmaks komisjoni teatises 96/C 68/06 vähese tähtsusega abi kohta (EÜT 1996, C 68, lk 9; edaspidi „teatis vähese tähtsusega abi kohta") toodud tingimusi, kehtestati ajutiste eeskirjadega toetuse ülemmääraks kolmeks aastaks (1. juulist 1997 kuni 30. juunini 2000 k.a) 100 000 eküüd ehk teatises fikseeritud ülemmäär. Peale selle oli ajutistes eeskirjades ette nähtud abi kavandatud abina iga taotleja kohta, kelleks võivad olla kõik füüsilised ja juriidilised isikud, kelle nimel ja vastutusel tankla või tanklad tegutsevad, või nende õigusjärglased.

4 Seejärel tegi Hollandi valitsus ettepaneku ajutiste eeskirjade muutmiseks, mille eesmärk oli sätestada toetuse andmine mitte taotleja, vaid tankla kohta.

5 Kuna Hollandi valitsus soovis tagada ajutiste eeskirjade muutmise eelnõu vastavuse teatisele vähese tähtsusega abi kohta, andis ta 14. augusti 1997. aasta kirjaga sellest eelnõust komisjonile teada, märkides, et „juhul kui komisjon leiab, et [kavandatud] korrast tuleb ikkagi teatada vastavalt EÜ artikli 88 lõikele 3, palub Hollandi valitsus käsitleda käesolevat kirja sellise teatamisena".

6 Kuna komisjon kartis, et ajutiste eeskirjade ja nende muutmise eelnõu ei ole piisavad hoidmaks ära vähese tähtsusega abi käsitleva teatisega keelatud abi kumuleerumist, ja olles Hollandi ametiasutustega mitmeid kirju vahetanud, otsustas ta 1998. aasta juunis algatada EÜ artikli 88 lõikes 2 ettenähtud menetluse (EÜT 1998, C 307, lk 10; edaspidi „menetluse algatamise teatis").

7 Menetluse lõppedes võttis komisjon 20. juulil 1999 vastu otsuse 1999/705/EÜ Madalmaade riigiabi andmise kohta 633 Hollandi tanklale, mis asuvad Saksamaa piiri lähedal (EÜT L 280, lk 87, edaspidi „vaidlustatud otsus"), milles ta leidis, et osa vaidlusalusest abist on ühisturuga kokkusobimatu ja et ülejäänud osale abist on kohaldatav vähese tähtsuse reegel.

8 Vaidlustatud otsuses liigitas komisjon tanklad kuude kategooriasse:

— edasimüüjad-omanikud („dealer-owned/dealer-operated", edaspidi „Do/Do"), kus edasimüüja on tankla omanik, kes haldab seda omal vastutusel, sõltudes samal ajal kütuseettevõtjast ainuõigusliku ostulepingu kaudu, mis ei sisalda hinnahaldussüsteemi klauslit;

— edasimüüjad-rentnikud („company-owned/dealer operated", edaspidi „Co/Do"), kus edasimüüja on tankla rentnik, kes haldab seda omal vastutusel, sõltudes samal ajal rentnikuna kütuseettevõtjast ainuõigusliku ostulepingu kaudu, mis ei sisalda hinnahaldussüsteemi klauslit;

— tanklad, mille kohta ei ole Hollandi ametiasutused teavet edastanud või on edastanud teavet ainult osaliselt;

— töövõtjad-edasimüüjad („company owned/company operated", edaspidi „Co/Co"), kus tanklat haldavad kütuseettevõtja töövõtjad või tütarettevõtjad, kes ei kanna ärivastutust ja ei või tarnijat valida; komisjon jaotas selle kategooria omakorda kaheks alakategooriaks: „puhtad" Co/Co tanklad, kus tanklat omab ja

haldab kütuseettevõtja, ning „tegelikud" Co/Co tanklad, kus üks ja seesama haldaja on taotlenud abi mitu korda ning figureerib seega mitmel korral abisaajate nimekirjas;

— Do/Do tanklad, mis on seotud hinnahaldussüsteemi klausliga, mille järgi kütuseettevõtja toetab vajadusel osaliselt tanklahaldaja kohaldatud hinnaalandust, ning

— Co/Do tanklad, mis on seotud hinnahaldussüsteemi klausliga.

9 Kahe esimese kategooria osas leidis komisjon, et nende puhul ei ole kumuleerumise ohtu ning et nende suhtes on kohaldatav vähese tähtsuse reegel (vaidlustatud otsuse artikkel 1).

10 Kolmanda kategooria osas leidis komisjon, et abi keelatud kumuleerumist ei saa välistada. Seega oli komisjon arvamusel, et nendele tanklatele antud abi on ühisturuga ja Euroopa Majanduspiirkonna lepingu eesmärkidega kokkusobimatu, kuivõrd selle määr võib olla kolme aasta jooksul suurem kui 100 000 eurot abisaaja kohta (vaidlustatud otsuse artikli 2 esimese lõigu punkt a).

11 Neljanda kategooria osas leidis komisjon samuti, et ei saa välistada ühisturu ja Euroopa Majanduspiirkonna lepingu eesmärkidega kokkusobimatu abi andmist ettevõtjatele, kes omavad ja haldavad mitut tanklat, kuivõrd kumuleerimist arvesse

võttes võib abi olla kolme aasta jooksul suurem kui 100 000 eurot abisaaja kohta (vaidlustatud otsuse artikli 2 esimese lõigu punkt b).

12 Kahe viimase kategooria osas leidis komisjon, et ka nende puhul eksisteerib samamoodi abi kumuleerumise oht asjassepuutuvate kütuseettevõtjate kasuks. Komisjoni hinnangul on tarnija saanud kasu tanklahaldajale antud abist terves ulatuses või osaliselt, kuna nimetatud haldajad ei saanud toetuda hinnahaldussüsteemi klauslile või said seda teha ainult piiratud ulatuses (vaidlustatud otsuse artikli 2 esimese lõigu punktid c ja d ning teine lõik).

13 Komisjon asus seisukohale, et Hollandi valitsuse võetud meetmed, mille suhtes ei ole vähese tähtsuse reegel kohaldatav, on abi EÜ artikli 87 lõike 1 mõttes (vaidlustatud otsuse põhjendused 88–93) ning et see abi ei ole põhjendatud EÜ artikli 87 lõigetes 2 ja 3 ette nähtud eranditega (vaidlustatud otsuse põhjendused 94–102). Seetõttu tunnistas ta selle abi ühisturuga kokkusobimatuks (vaidlustatud otsuse artikkel 2) ja nõudis selle tagastamist (vaidlustatud otsuse artikkel 3).

14 Vaidlustatud otsuse lisas oli komisjon koostanud nimekirja 769-st abitaotlejast ajutiste eeskirjade alusel ning märkis iga taotleja kohta vajaduse korral kütuseettevõtja nime pealkirja „Kütuseettevõtja/kaubamärgi leping" all ning kütusettevõtja nime pealkirja „Kütuseettevõtja/kaubamärgi rühm" all. Hageja nimi esineb 16 tankla osas mõlema pealkirja all.

15 Hollandi rahandusministeerium saatis 6. oktoobri 1999. aasta kirjaga hagejale kuueteistkümne tankla hulgast, mille osas oli vaidlustatud otsuse lisas kaks korda mainitud „Q8", kolmeteistkümnest tanklast koosneva nimekirja ning igaühele neist

ajutiste eeskirjade alusel antud abisumma, lisades, et need „andmed on piisavad selleks, et anda [hagejale] ülevaade teda puudutava [vaidlustatud] otsuse tagajärgedest". Vaidlustatud otsuses on nendest tanklatest kaks — identifitseeritud numbrite 333 ja 347 all — liigitatud „tegelike" Co/Co tanklate kategooriasse (artikli punkti b kolmas lõik), neli tanklat — identifitseeritud numbrite 419, 454, 459 ja 483 all — liigitatud Do/Do kategooriasse, mis on seotud hinnahaldussüsteemi klausliga (artikli 2 punkt c), ja seitse tanklat — identifitseeritud numbrite 127, 211, 230, 271, 387, 494 ja 519 all — liigitatud Co/Do kategooriasse, mis on seotud hinnahaldussüsteemi klausliga (artikli 2 punkt d).

Menetlus ja poolte nõuded

16 Ajavahemikul 20. septembrist 1999 kuni 19. jaanuarini 2000 esitati vaidlustatud otsuse vastu Esimese Astme Kohtule 74 hagi.

17 Madalmaade Kuningriik esitas 9. oktoobril 1999 vaidlustatud otsuse vastu Euroopa Kohtule hagi, mis registreeriti numbri C-382/99 all.

18 Hageja esitas Esimese Astme Kohtu kantseleisse 10. detsembril 1999 saabunud hagiavaldusega vaidlustatud otsuse vastu hagi, olles nimetatud otsusest saanud täielikult teadlikuks alles 6. oktoobril 1999.

19 Esimese Astme Kohtu esimese, laiendatud koja esimehe 9. märtsi 2000. aasta määrusega peatati pärast poolte ärakuulamist käesolevas asjas menetlus vastavalt Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 77 punktile a seniks, kuni Euroopa Kohus teeb otsuse kohtuasjas C-382/99.

20 Euroopa Kohus tegi 13. juunil 2000 otsuse kohtuasjas C-382/99: Madalmaad *vs.* komisjon (EKL 2000, lk I-5163), millega jättis hagi rahuldamata. Seejärel jätkati menetlust käesolevas asjas.

21 Hageja esitas Esimese Astme Kohtu taotlusel oma märkused punktis 20 nimetatud kohtuotsuse Madalmaad *vs.* komisjon tagajärgede kohta käesoleva kohtuasja jaoks.

22 Kuna Esimese Astme Kohtu kodade koosseis uuel tööaastal muutus, määrati ettekandja-kohtunik teise, laiendatud koja koosseisu, millele käesolev asi seejärel määrati.

23 Esimese Astme Kohtu teise, laiendatud koja esimees andis 25. septembri 2003. aasta määrusega Madalmaade Kuningriigile hageja toetuseks menetlusse astumise loa.

24 Komisjon teavitas 20. veebruari 2003. aasta kirjaga Esimese Astme Kohut olukorrast seoses kõnealuse abi tagasinõudmisega. Sellest kirjast nähtub, et kütuseettevõtjate osas olid Hollandi ametiasutused kooskõlastatult komisjoniga välja töötanud üldise

arvutusmeetodi tagasinõutavate toetuste summa määramiseks. Kütuseettevõtjad pidid esitama selle arvutusmeetodi kohta oma märkused.

25 Hageja esitas Esimese Astme Kohtu taotlusel 27. augusti 2003. aasta kirjaga oma märkused komisjoni 20. veebruari 2003. aasta kirja kohta.

26 Ettekandja-kohtuniku ettekande põhjal otsustas Esimese Astme Kohus (teine, laiendatud koda) avada suulise menetluse.

27 Poolte kohtukõned ja Esimese Astme Kohtu küsimustele antud vastused kuulati ära 22. novembri 2005. aasta kohtuistungil.

28 Madalmaade Kuningriik loobus menetlusse astuja seisukohtade esitamisest ja kohtuistungil sõnavõtmisest.

29 Hageja palub Esimese Astme Kohtul:

— tühistada otsus;

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

30 Komisjon palub Esimese Astme Kohtul:

— jätta hagi osalise vastuvõetamatuse tõttu rahuldamata;

— jätta hagi ülejäänud osas põhjendamatuse tõttu rahuldamata;

— mõista kohtukulud välja hagejalt.

Õiguslik käsitlus

Hagi ulatus

Asjassepuutuvad tanklad

31 Esimese Astme Kohus nendib, et hageja poolt oma nõuete toetuseks esitatud tühistamisalused puudutavad ainult kolmeteistkümmet tanklat, mis on Hollandi ametiasutuste 6. oktoobri 1999. aasta kirjas identifitseeritud (vt eespool punkt 15), nimelt tanklad nr 127, 211, 230, 271, 333, 347, 387, 419, 454, 459, 483, 494 ja 519. Sellest järeldub, et hageja taotleb vaidlustatud otsuse osalist tühistamist üksnes niivõrd, kuivõrd see puudutab neid kolmeteistkümmet tanklat.

32 Kohtuistungil leidis tõendamist, et pärast kokkulepet komisjoniga ei nõua Hollandi ametiasutused hagejalt vaidlustatud otsuse alusel enam seitsmele tanklale (nr 230, 333, 347, 419, 454, 459 ja 519) antud toetuste tagasimaksmist.

33 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on füüsilise või juriidilise isiku poolt esitatud tühistamishagi vastuvõetav vaid juhul, kui hagejal on vaidlustatud akti tühistamiseks põhjendatud huvi (Esimese Astme Kohtu 14. septembri 1995. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-480/93 ja T-483/93: Antillean Rice Mills jt *vs.* komisjon, EKL 1995, lk II-2305, punkt 59, ja 14. aprilli 2005. aasta otsus kohtuasjas T-141/03: Sniace *vs.* komisjon, EKL 2055, lk II-1197, punkt 25). Selleks, et hageja saaks esitada hagi otsuse tühistamiseks, peab tal olema säilinud isiklik huvi vaidlustatud otsuse tühistamiseks (vt Esimese Astme Kohtu 17. oktoobri 2005. aasta määrus kohtuasjas T-28/02: First Data jt *vs.* komisjon, EKL 2055, lk II-4119, punktid 36 ja 37, ja viidatud kohtupraktika).

34 Kuna käesolevas asjas ei nõua Hollandi valitsus enam nimetatud seitsme tankla jaoks saadud toetuste tagasimaksmist, ei lasu hagejal vaidlustatud otsusest tulenevalt — koosmõjus Hollandi valitsuse ja komisjoni vahelise kokkuleppega, mis sõlmiti nende koostöö tulemusena nimetatud otsuse täitmisest tulenevate probleemide lahendamiseks – enam ühtegi juriidilist kohustust seoses nende seitsme tanklaga. Kuna hagejal ei ole enam tagastamise kohustust, siis ei too vaidlustatud otsuse tühistamine hagejale mingit kasu. Seega ei tal nimetatud tanklate suhtes enam menetluse algatamise huvi.

35 Järelikult tuleb käesolev hagi tunnistada vastuvõetamatuks osas, milles see puudutab tanklaid nr 230, 333, 347, 419, 454, 459 ja 519.

Euroopa Kohtu otsuse ulatus

36 Komisjon, soovides jätta asja otsustada Esimese Astme Kohtu äranägemisel, leiab, et hageja väited ja argumendid, mis esitati Euroopa Kohtule juba kohtuasjas C-382/99 ja mis lükati tagasi eespool punktis 20 viidatud kohtuotsuses Madalmaad *vs.* komisjon, on vastuvõetamatud.

37 See väide tuleb tagasi lükata kahel põhjusel. Esiteks ei too Euroopa Kohtu põhikirja artikli 54 kolmanda lõigu alusel menetluse peatamine kuni Euroopa Kohus lahendab kohtuasja, milles vaidlustatakse sarnaselt käesolevale kohtuasjale ühe ja sama akti kehtivus, kaasa seda, et Esimene Astme Kohus ei ole enam pädev menetluses olevat kohtuasja lahendama — Esimese Astme Kohus on peatamise lõppemise aluseks oleva sündmuse asetleidmisel selleks uuesti täielikult ainupädev. Teiseks on kaitseõiguste tagamise põhimõtte kohaselt keelatud kohtule nõuetekohaselt esitatud hagiavalduses sisalduvate väidete ja argumentide tagasilükkamine teise kohtu poolt, kuhu hagi esitajal ei ole olnud võimalik ilmuda ega oma argumente esitada.

38 Kuigi hea halduse põhimõtte alusel, millele pooled oma käitumisega kaasa aitavad, võivad pooled olla sunnitud piirduma oma hagis ja vastuses küsimustega, mis erinevad oluliselt Euroopa Kohtus käsitletutest, ei ole Esimese Astme Kohus pädev kõnealuste poolte asemel nende hagi ja vastuste sisu sel moel piirama, lükates Euroopa Kohtule juba esitatud teatavad väited vastuvõetamatuse tõttu tagasi. Siiski võib ühe poole ebakonstruktiivne käitumine põhjustada asja lahendamisel mittevajalikke kulutusi ja seda võib kohtukulude jaotamisel arvesse võtta.

39 Samas, kuigi Esimese Astme Kohus on otsustanud, et peatamine on vajalik seetõttu, et üks ja sama akt on vaidlustatud nii Euroopa Kohtus kui Esimese Astme Kohtus, ja kuigi on enesestmõistetav, et Euroopa Kohtu antud vastust tuleb järgida, on siiski

Esimese Astme Kohtu kui asja lahendava kohtu ülesanne kontrollida, kas Euroopa Kohtu lahend on võimalikke faktilisi ja õiguslikke erinevusi arvestades antud asjas kohaldatav (vt selle kohta Esimese Astme Kohtu 6. detsembri 2001. aasta otsus kohtuasjas T-43/98: Emesa Sugar *vs.* nõukogu, EKL 2001, lk II-3519, punkt 73). Erinevuste esinemisel peab ta leidma vastuse küsimusele, kas need erinevused toovad kaasa Euroopa Kohtu lahendist erineva lahendi. Kui selliseid erinevusi ei ole ja üks pooltest soovib toetuda väidetele, mis on identsed Euroopa Kohtus juba tagasilükatud väidetega, võib Esimese Astme Kohus olla sunnitud need väited põhistatud määrusega ilmse põhjendamatuse tõttu tagasi lükkama.

Põhiküsimus

40 Hageja esitas esialgu neli väidet: esiteks faktivigade esinemise, teiseks riigiabi mõiste eiramise, kolmandaks vähese tähtsuse reegli ebaõige kohaldamise ja neljandaks hea halduse põhimõtte rikkumise kohta.

41 Esimese Astme Kohus võtab teatavaks asjaolu, et eespool punktis 20 viidatud kohtuotsuse Madalmaad *vs.* komisjon järel esitatud märkustes loobus hageja väitest vähese tähtsuse reegli ebaõiguse kohaldamise kohta.

42 Esimese Astme Kohus nendib, et hageja esimene väide puudutab ainult tanklaid nr 230, 333, 347, 419, 454, 459 ja 519. Kuna hagi loeti nende tanklate osas vastuvõetamatuks (vt eespool punkt 35), siis toob see vastuvõetamatus kaasa käesoleva väite vastuvõetamatuse.

43 Seega tuleb analüüsida vaid kahte ülejäänud väidet, millest esimene on riigiabi mõiste eiramise ja teine hea halduse põhimõtte rikkumise kohta.

Riigiabi mõiste eiramine

— Poolte argumendid

44 Hageja väidab, et komisjon eiras riigiabi mõistet, pidades hagejale tekkinud kasu, riiklike vahendite kasutamist ja konkurentsi moonutamist tuvastatud asjaoluks.

45 Ta tunnistas, et talle kuuluva viie tankla nr 127, 211, 371, 387 ja 494 juhatajad ja tankla nr 483 omanik sõlmisid temaga ainuõiguslikud tarnelepingud koos hinnahaldussüsteemi klausliga.

46 Väite esimeses osas toob hageja välja, et komisjon on hinnahaldussüsteemi klauslit valesti tõlgendanud. Vaidlustatud otsuses oli komisjon leidnud, et kütuseettevõtjate sekkumine oli hinnahaldussüsteemi klauslite tõttu vajalik. Hageja kinnitab, et mis temasse puutub, siis ta saab vabalt otsustada, kas ta sekkub tanklahaldaja kasuks või mitte. Nii oli lepingu artiklis 6 „Price management system" (hinnahaldussüsteem) sätestatud tingimused, millal on hagejal „võimalus" toetada osaliselt tanklas

kohaldatud hinnaalandust. Lisaks sätestab sama artikli viimane lõik, et hageja võib igal ajal oma klauslit „ühepoolselt" muuta. Ta väidab, et ta kasutab seda klauslit takistuseta juhul, kui ta peab seda vajalikuks oma ärihuvide kaitsmiseks. Seega on komisjon ekslikult arvanud, et hageja oli kohustatud seda süsteemi rakendama.

47 Hageja palub Esimese Astme Kohtul jätta tähelepanuta Euroopa Kohtu üldised kaalutlused hinnahaldussüsteemi klauslite kohta ja võtta vaatluse alla hageja konkreetne klausel. Pealegi on Euroopa Kohus eespool punktis 20 viidatud kohtuotsuses Madalmaad *vs.* komisjon toonud välja ainult selle, et komisjon eeldas kütuseettevõtjatele kaudse abi andmist ainuüksi sarnaste klauslite olemasolu pinnalt. Hageja palub Esimese Astme Kohtul kohustada komisjoni esitama hinnahaldussüsteemi käsitlevad tekstid, millele ta toetub.

48 Väite teises osas kinnitab hageja, et abist ei tekkinud talle kasu. Ta oli hinnahaldussüsteemi klausli alusel vabatahtlikult maksnud varieeruvaid hüvitisi kuuele asjassepuutuvale tanklale kogusummas 1 083 058 Hollandi kuldnat, mida tõendavad ka hagiavaldusele lisatud dokumendid. Selle asemel, et tunnistada, et hageja on kõnealusest abist kasu saanud, tuleb hageja hinnangul hoopis tuvastada, et kõnealused tanklad on saanud korraga nii abi kui hageja poolt rakendatud klausliga ette nähtud hüvitist. Isegi kui komisjoni arutluskäik oleks õige, mida ta tegelikult ei ole, saaksid Hollandi ametiasutused osalise hüvitamise korral tagasi nõuda ainult osa „tegelikust" hüvitisest.

49 Hageja ei nõustu komisjoni arutluskäiguga, mille kohaselt on faktilised argumendid vastuvõetamatud, kuna neid ei esitatud haldusmenetluse käigus. Hageja tuletab meelde, et kõigepealt toimub menetlus komisjoni ja asjassepuutuva liikmesriigi

vahel. Teiste asjassepuutuvate pooltega tuleb arvestada vaid juhul, kui spetsiifiline teave puudutab ka neid, mis aga käesoleval juhul ei ole nii.

50 Väite kolmandas osas kinnitab hageja, et kõnealusel abil ei ole teda puudutavas osas mingeid tagajärgi, tema puhul ei ole tegemist riiklike vahenditega. Samuti ei esine konkurentsi moonutamist, sest isegi pidada komisjoni arutluskäiku õigeks, saaksid kõik tarnijad samamoodi kasu nii Madalmaades kui ka nende Saksamaal tegutsevaid tütarettevõtjaid arvestades. Lõpetuseks väidab hageja, et vähese tähtsuse reegli tõttu ei ole liikmesriikidevahelist kaubandust kahjustatud.

51 Komisjon tugineb vaidlustatud otsuses esitatud analüüsi põhjendatusele, mida kinnitab eespool punktis 20 viidatud kohtuotsus Madalmaad *vs.* komisjon.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

52 Hageja märgib oma väite esimeses osas sisuliselt, et tema hinnahaldussüsteemi klauslil puudub kohustuslik iseloom ja seega ei vasta see vaidlustatud otsuses kirjeldatud klauslile.

53 Kõigepealt tuleb nentida, et vaidlustatud otsuse tegemisel oli komisjon hageja hinnahaldussüsteemi klauslist kindlalt teadlik. Komisjoni käsutuses oli 574 ainuõiguslikku ostulepingut, mis sidusid kõnealuseid tanklaid kütuseettevõtjatega (vaidlustatud otsuse põhjendus 7) ja mis sisaldasid üldjuhul ka hinnahaldussüsteemi klauslit. Hageja puhul on nimetatud klauslit spetsiaalselt mainitud veel vaidlustatud

otsuses (põhjendused 28, 31, 49 ja 50). Peale selle on komisjon esitanud kostja vastuse lisana neli ainuõiguslikku ostulepingut, mis on sõlmitud hageja ja mõningate tanklate vahel nende kuue tankla hulgast, kellega hageja on enda sõnul hinnahaldussüsteemi klauslis kokku leppinud (tanklad nr 28, 31, 49 ja 50). Seega ei saa rahuldada hageja taotlust, et komisjon esitaks hinnahaldussüsteemi klauslit käsitlevad tekstid, millele ta on toetunud.

54 Komisjon määratles vaidlustatud otsuses hinnahaldussüsteemi klausleid järgmiselt:

„[h]inna haldussüsteemi klausel näeb tavaliselt ette, et kütuseettevõtja võtab tanklahaldaja kohaldatud hinnaalandusega kaasnenud kulud osaliselt enda kanda niivõrd, kuivõrd selliste hinnaalanduste ajutine või pikaajaline kohandamine on sise- ja/või välisturu tingimustes soovitav või vajalik. Enne sellise hinnaalanduse rakendamist tuleb pooltel sageli pidada läbirääkimisi" (vaidlustatud otsuse põhjendus 84).

Komisjon leidis, et nimetatud klausliga „kohustatakse tarnijat hüvitama edasimüüjale vähemalt osaliselt kulud, mis on tekkinud [...] aktsiisi tõstmise tagajärjel" (vaidlustatud otsuse põhjendus 85). Ta järeldas sellest, et „andes tanklahaldajatele abi Madalmaades kergõli aktsiisi tõstmisega põhjustatud tulude vähenemise hüvitamiseks, võib öelda, et Hollandi valitsus võt[tis] tarnija[le sellest klauslist tulenevad] kohustused tegelikult osaliselt või tervikuna enda kanda" (vaidlustatud otsuse põhjendus 85).

55 Seega nähtub vaidlustatud otsusest, et hinnahaldussüsteemi klausel on üks lepingulistest kohustustest, mis seob omavahel tanklad ja kütuseettevõtjad, ilma et see klausel oleks tingimata olemuslikult kohustuslik ja/või automaatne.

56 Euroopa Kohus on eespool punktis 20 viidatud kohtuotsuses Madalmaad *vs.* komisjon, hoolimata hageja argumendist, et enamikul juhtudel ei loo hinnahaldussüsteemi klauslid kütuseettevõtjatele tingimuseta kohustust toetada tanklate hinnaalandusi (punkt 57), jõudnud järeldusele, et tanklatele antud abi vabastas kütuseettevõtjad kohustusest võtta edasimüüjate poolt turuosa kaotuse vältimiseks tanklatele tehtud hinnaalandusega kaasnevad kulud osaliselt või tervikuna enda kanda (punkt 66). Sellest järeldub, et Euroopa Kohus oli arvamusel, et komisjoni analüüsitud hinnahaldussüsteemi klauslid olid olemuselt kohustuslikud, ilma et kohus oleks võtnud otsest seisukohta selle kohta, kas see kohustus on olemuselt tingimuseta või mitte.

57 Ülaltoodud analüüs kattub kohtujurist P. Léger' analüüsiga, kes kasutas oma ettepanekus sama sõnastust mis Euroopa Kohus eespool punktis 20 viidatud kohtuotsuses Madalmaad *vs.* komisjon (EKL 2002, lk I-5167). Ta tõestas sellise sõnastuse põhjendatust, öeldes, et kui abi ei oleks antud, siis on tema arvates „väga tõenäoline", et kütuseettevõtjad oleksid kasutanud hinnahaldussüsteemi klauslit nende edasimüüjate nõudmisel, et vältida turuosa kaotust (ettepaneku punkt 129).

58 Edasi oleks vaja võtta vaatluse alla hageja klausel. Hageja esitatud kõnealuse hinnahaldussüsteemi klausli tekstis on kirjas:

„Hinnahaldussüsteem annab [hagejale] võimaluse [allpool] toodud tingimustel toetada osaliselt kontsessionääri poolt tanklale tehtud hinnaalandust [...]

Tingimused, mille esinemisel on [hageja] valmis toetama hinnahaldussüsteemi tabelites näidatud osa, on järgmised:

a. Käibelanguse reaalne tõenäosus.

b. [Hagejaga] peab olema kindlasti läbi viidud positiivsete tulemustega lõppenud läbirääkimised, st [hageja] saab osaleda ainult pärast läbirääkimiste pidamist [hageja] inspektoriga, kes vastutab kontsessionääri piirkonna eest, ja juhul, kui kõnealune inspektor on [hageja] osalemisega nõus.

c. Kontsessionäär saab nõuda [hageja] osalemist ainult pärast seda, kui osalemine on kirjalikult kinnitatud, vt lisa.

[...]

[Hageja] võib igal ajal lepingu kehtivuse vältel hinnahaldussüsteemi ühepoolselt (tervikuna või osaliselt) ajutiselt muuta."

59 Sellest järeldub, et hageja jätab endale õiguse mitte kasutada oma hinnahaldussüsteemi klauslit. Seega annab kõnealune klausel hagejale kõigest „võimaluse" hüvitada osa tankla hinnaalandusega kaasnenud kuludest. Ka tanklahaldaja saab „nõuda" kõnealuse klausli kohaldamist ainult juhul, kui hageja osalemine tankla hinnaalandusega kaasnevate kulude hüvitamises on kirjalikult kinnitatud. Peale selle jääb

asjaolust, et hageja jätab endale õiguse klauslit ühepoolselt muuta, seda enam mulje, et hagejal on selle klausli üle kõige suurem otsustusvõim. Sisuliselt saab sellest järeldada, et kõnealust klauslit saab kasutada ainult hageja nõusolekul.

60 Samas nähtub hageja esitatud dokumentidest, et vähemalt ajavahemikul 1. jaanuarist kuni 15. oktoobrini 1997 kasutas ta hinnahaldussüsteemi klauslit kõikides lepingutes, mis seda klauslit sisaldasid. Sellest järeldub, et hageja kavatses tegelikult oma hinnahaldussüsteemi klauslit kasutada.

61 Veel tuleb märkida, mida on möönnud ka hageja, et tema klausel vastab tõepoolest vaidlustatud otsuse põhjenduses 84 toodud kirjeldusele. Lisaks kohustab see klausel hagejat reaalselt hüvitama vähemalt osa teise lepingupoole kahjumist, mis on tekkinud aktsiisi tõstmise tagajärjel, nagu komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 85 märgib. Nagu hageja kohtuistungil möönis, on selge, et hinnahaldussüsteemi klausli kohaldamine on ette nähtud turuosa kaotuse korral, mis võib juhtuda eelkõige aktsiisi tõstmise tõttu. Seda tõendab ka selle klausli kasutamine hageja poolt käesolevas asjas. Eeltoodust järeldub, et hageja hinnahaldussüsteemi klauslit tuleb vaidlustatud otsuse mõttes pidada kohustuslikuks.

62 Niisiis järeldas komisjon hageja klausliga seonduvalt õigesti, et „andes tanklahaldajatele abi Madalmaades kergõli aktsiisi tõstmisega põhjustatud tulude vähenemise hüvitamiseks, võib öelda, et Hollandi valitsus võt[tis] tarnija[le sellest klauslist tulenevad] kohustused tegelikult osaliselt või tervikuna enda kanda" (vaidlustatud otsuse põhjendus 85). Järelikult lisas komisjon õigesti artikli 2 punkti c või artikli 2 punkti d tanklad nr 127, 211, 371, 387, 483 ja 494, pannes seega abi tagasinõudmise kohustuse hagejale.

63 Järelikult tuleb käesoleva väite esimene osa põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

64 Hageja märgib oma väite teises osas sisuliselt seda, et ta ise kõnealustele tanklatele antud toetustest kasu ei saanud või sai ainult osalist kasu, kuna ta kasutas vabatahtlikult oma hinnahaldussüsteemi klauslit.

65 Esiteks tuleb meenutada, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale peab riigiabi küsimuses tehtud otsuse õiguspärasust hindama seda informatsiooni arvesse võttes, mis oli komisjoni käsutuses otsuse tegemise momendil (eespool punktis 20 viidatud otsus Madalmaad *vs.* komisjon, punkt 46, ja Euroopa Kohtu 14. septembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-276/02: Hispaania *vs.* komisjon (EKL 2004, lk I-8091, punkt 31).

66 Käesolevas asjas ei ole väidetud, et komisjon oleks vaidlustatud otsuse tegemisel teadnud, et hageja jätkas oma hinnahaldussüsteemi klausli kasutamist, vaatamata ajutiste eeskirjade kehtestamisele. Järelikult, kui see eeldus vastab tõele, ei mõjuta see vaidlustatud otsuse õiguspärasust.

67 Teiseks tuleb märkida, et kui komisjon peab tegelema abikava küsimusega, nagu käesolevas asjas, ei ole ta üldjuhul võimeline ega kohustatudki täpselt kindlaks määrama igale üksikule abisaajale makstud summat. Seega saab abikava raames ühe abisaajaga seotud erilisi asjaolusid hinnata alles abi tagasinõudmise staadiumis (vt selle kohta Euroopa Kohtu 7. märtsi 2002. aasta otsus kohtuasjas C-310/99: Itaalia *vs.* komisjon, EKL 2002, lk I-2289, punktid 89–91, ja viidatud kohtupraktika). Sellist lähenemist käesolevas asjas on Euroopa Kohus kinnitanud eespool punktis 20 viidatud kohtuotsuses Madalmaad *vs.* komisjon, milles kohus leidis, et „liikmesriigi

kohustus arvutada täpne tagasinõutav summa — eriti kui sarnaselt käesolevale asjale on hõlmatud suur arv tanklaid, sõltub selline arvutamine informatsioonist, mida liikmesriik ei ole komisjonile edastanud — on osa üldisemast lojaalse koostöö tegemise kohustusest, mis seob vastastikku komisjoni ja liikmesriike asutamislepingu riigiabi käsitlevate eeskirjade rakendamisel" (punkt 91).

68 Järelikult, isegi kui eeldada, et hageja väidetud asjaolud vastavad tõele, ei saa need mõjutada vaidlustatud otsuse kehtivust, vaid üksnes abi tagasinõudmise korda. Väljakujunenud kohtupraktika järgi „nõutakse ühenduse asjakohaste sätete puudumisel ühisturuga kokkusobimatuks tunnistatud abi tagasi siseriiklikus õiguses sätestatud korra kohaselt" (vt eespool punktis 20 viidatud kohtuotsus Madalmaad *vs.* komisjon, punkt 90, ja viidatud kohtupraktika). Selle rakendamisega seotud vaidluste lahendamine on siseriikliku kohtu pädevuses (vt selle kohta Euroopa Kohtu 24. juuli 2003. aasta määrus kohtuasjas C-297/01: Sicilcassa jt, EKL 2003, lk I-7849, punktid 41 ja 42, ja Esimese Astme Kohtu 8. juuni 1995. aasta otsus kohtuasjas T-459/93: Siemens *vs.* komisjon, EKL 1995, lk II-1675, punkt 104).

69 Kui sarnaselt käesolevale asjale on liikmesriik osutanud raskustele seoses abi käsitleva komisjoni otsuse täitmisega ja on ületanud need raskused komisjoniga tehtava lojaalse koostöö käigus, siis jäävad liikmesriigi poolt lõpuks võetud rakendusmeetmed siseriikliku kohtu hinnata. See on nii isegi juhul, kui komisjon on andnud oma nõusoleku asjassepuutuva liikmesriigi poolt otsuse täitmiseks kavandanud meetmetele. Antud nõusolekuga väljendab komisjon üksnes oma arvamust, kas selline täitmine on ühenduse vaatenurgast vastuvõetav, võttes arvesse asjassepuutuval liikmesriigil täitmisel tekkinud raskusi, kuid see ei mõjuta selle liikmesriigi vastutust seoses esinenud raskuste tuvastamise ja nende lahendamise võimaluste suhtes. Kui pärast nimetatud nõusolekut tekib vaidlus seoses abi tagasinõudmisega, eelkõige pidades silmas vaidlustatud otsuses sisalduvaid faktilisi asjaolusid või tagastamisele kuuluva reaalse kasu täpset suurust, siis peab need täitmisel esinevad püsivad raskused lahendama siseriiklik kohus oma siseriiklike reeglite kohaselt, võttes arvesse nii vaidlustatud otsust kui ka vajalikus ulatuses jätkuvaid raskusi, ja lähtudes komisjoni nõusolekust. Kahtluse korral on siseriiklikul kohtul alati võimalus esitada lojaalse koostöö põhimõtte alusel komisjonile küsimusi

(vt selle kohta Euroopa Kohtu 11. juuli 1996. aasta otsus kohtuasjas C-39/94: SFEI jt, EKL 1996, lk I-3547, punktid 49 ja 50, ja viidatud kohtupraktika, ning analoogia alusel eespool punktis 20 viidatud kohtuotsus Madalmaad *vs.* komisjon, punktid 91 ja 92) või esitada Euroopa Kohtule eelotsuse küsimus (vt eespool punktis 68 viidatud kohtuotsus Siemens *vs.* komisjon, punkt 104, ja viidatud kohtupraktika).

70 Järelikult tuleb käesoleva väite teine osa selle alusetuse tõttu tagasi lükata.

71 Hageja märgib oma väite kolmandas osas, et abi ei ole mingil viisil moonutanud konkurentsi ega kahjustanud liikmesriikidevahelist kaubandust, eriti võttes arvesse vähese tähtsuse reeglit.

72 Need argumendid esitati Euroopa Kohtule eespool punktis 20 viidatud kohtuotsuse Madalmaad *vs.* komisjoni aluseks olnud kohtuasjas (punkti 30 lõpposa). Euroopa Kohus lükkas kõik need argumendid tagasi (punktid 37–39), viidates selliste kütuseettevõtjate nagu hageja puhul eelkõige oma otsuse punktidele 60–66. Niisiis oli kohus seisukohal, et kõnealuse abi eesmärk on ära hoida Saksamaa piiri lähedal asuvate tanklate käibelangust kütusehinna tõusu tõttu pärast aktsiisimaksu tõstmist Madalmaades, võttes arvesse konkurentsivõimelisemaid hindu Saksamaal (punkt 63). Ta lisas, et sama eesmärki taotleb ka hinnahaldussüsteemi klausel (punkt 64). Kohus leidis, et kütuseettevõtjatega hinnahaldussüsteemi klausli kaudu seotud tanklatele antud abi mõjutas asjassepuutuvaid ettevõtjaid majanduslikult, kuna abi eesmärgiks oli vabastada kõnealused ettevõtjad kohustusest võtta edasimüüja poolt turuosa kaotuse vältimiseks tanklale tehtud hinnaalandusega kaasnevad kulud tervikuna või osaliselt enda kanda. Ta järeldas sellest, et ajutiste eeskirjadega loodi seega abi kütuseettevõtjatele, sest abi eesmärk oli leevendada rahalist koormust, mis tavaliselt võib mõjutada nende kütuseettevõtjate eelarvet, kes tahavad siseriiklikul või rahvusvahelisel turul toimuvate arengute taustal oma konkurentsiseisundit säilitada (punkt 66).

73 Ülaltoodust järeldub selgelt, et kohtu arvates põhjustab kõnealune abi — eelkõige seoses kütuseettevõtjatega — konkurentsimoonutusi ja kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.

74 Hageja ei ole esitanud ka ühtegi erilist asjaolu oma isikliku olukorra kohta, mis võiks tema puhul muuta Euroopa Kohtu üldist hinnangut.

75 Seega Esimese Astme Kohus leiab, et vaidlustatud otsus on õiguspärane osas, milles selles on järeldatud konkurentsimoonutuste esinemist ja liikmesriikidevahelise kaubanduse kahjustamist. Järelikult tuleb käesoleva väite kolmas osa ilmse põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

76 Kuna käesoleva väite kõik osad on tagasi lükatud, tuleb kõnealune väide tervikuna tagasi lükata.

Väide hea halduse põhimõtte rikkumise kohta

— Poolte argumendid

77 Hageja toob käesolevas väites esile, et komisjon on rikkunud hea halduse põhimõtet, jättes asjassepuutuvatele isikutele teatamata meetmed, mida ta nende suhtes kavatseb võtta, ja jättes neile andmata võimaluse oma seisukoha teatavaks tegemiseks. Hageja viitab kohtupraktikale, mille kohaselt on kaitseõiguste austamine kõigis isiku vastu suunatud menetlustes, mis puudutavad tõenäoliselt isiku õigusi

kahjustavat akti, ühenduse õiguse üldpõhimõte ja see tuleb tagada ka siis, kui asjaomast menetlust ei ole kuidagi reguleeritud (Esimese Astme Kohtu 6. detsembri 1994. aasta otsus kohtuasjas T-450/93: Lisrestal jt *vs.* komisjon, EKL 1994, lk II-1177, punkt 42).

78 Hagejale anti korraldus maksta kõnealune abi Hollandi riigile tagasi. Sellest kohustusest talle ette ei teatatud. Esiteks ei olnud ta kaasatud siseriiklikusse haldusmenetlusesse. See tõendab, et Hollandi ametiasutused ei lugenud teda abisaajaks. Teiseks ei võtnud komisjon kütuseettevõtjatega selle menetluse käigus kordagi ühendust. Menetluse algatamise teatis — milles on kirjas, et „komisjon ei saa välistada võimalust, et kütuseettevõtjad võivad olla otsesed abisaajad" — on liiga ebamäärane, et seda saaks pidada üleskutseks seisukohtade esitamiseks. Hageja rõhutab, et teatises märgiti üksnes seda, et kõnealuste tanklate omandiõiguse tulemusena võib asjassepuutuvaid kütuseettevõtjaid pidada kõnealuse abi „saajateks" ja lugeda seetõttu tagasimaksmise eest vastutavaks. Kuigi selline olukord on ettekujutatav, tugineb vaidlustatud otsus siiski täiesti uuele asjaolule, s.o hinnahaldussüsteemi klauslitele. Hagejal ei ole olnud võimalust oma seisukohta selles suhtes esitada.

79 Komisjoni arvates piisab sellest, kui sedastada, et hageja esitas oma märkused haldusmenetluses, osutades eelkõige asjaolule, et tanklad palusid tal nende marginaali suurendada ja et hageja saatis ise komisjonile tema hinnahaldussüsteemi klauslit sisaldava tüüplepingu. Komisjoni sõnul on paradoksaalne nüüd arvata, et komisjon ei oleks pidanud seda tõendit kasutama, sest ta oleks pidanud enne ära kuulama hageja arvamuse selles küsimuses. Seega oli hageja selle asjaga väga hästi kursis. Komisjon rõhutab ka asjaolu, et ta oli sunnitud tegema 20. jaanuaril 1999 Hollandi ametiasutusele ettekirjutuse, et saada täiendavat teavet hinnahaldussüsteemi klauslite kohta.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

80 Kõigepealt tuleb meenutada, et haldusmenetlus riigiabi asjades algatatakse ainult asjassepuutuva liikmesriigi vastu (Euroopa Kohtu 24. septembri 2002. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-74/00 P ja C-75/00 P: Falck ja Acciaierie di Bolzano *vs.* komisjon, EKL 2002, lk I-7869, punkt 81). Ainult ettevõtjad, kes abi saavad, loetakse selles menetluses asjassepuutuvateks isikuteks (Esimese Astme Kohtu 6. märtsi 2003. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-228/99 ja T-233/99: Westdeutsche Landesbank Girozentrale ja Land Nordrhein-Westfalen *vs.* komisjon, EKL 2003, lk II-435, punkt 122). Sellest järeldub, et asjassepuutuvad isikud, kellel ei ole kaugeltki selliseid õigusi, nagu isikutel, kelle vastu menetlus on algatatud, omavad ainult õigust olla haldusmenetlusse kaasatud niivõrd, kuivõrd see on antud juhul esinevaid asjaolusid arvestades asjakohane (eespool viidatud kohtuotsus Falck ja Acciaierie di Bolzano *vs.* komisjon, punkt 83, ja Esimese Astme Kohtu 25. juuni 1998. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-371/94 ja T-394/94: British Airways jt ja British Midland Airways *vs.* komisjon, EKL 1998, lk II-2405, punkt 60).

81 EÜ artikli 88 lõike 2 alusel peab komisjon küsima ametliku uurimise staadiumis asjassepuutuvatelt isikutelt selgitusi. Selle kohustusega seonduvalt peetakse väljakujunenud kohtupraktika järgi teate avaldamist Euroopa Liidu Teatajas piisavaks vahendiks kõikide asjassepuutuvate isikute informeerimiseks menetluse algatamisest (Euroopa Kohtu 14. novembri 1984. aasta otsus kohtuasjas 323/82: Intermills *vs.* komisjon, EKL 1984, lk 3809, punkt 17) ja „sellise teavitamise ainus eesmärk on saada asjaomastelt isikutelt igasugust teavet, mida komisjon oma edaspidise tegevuse kavandamiseks vajab" (Euroopa Kohtu 12. juuli 1973. aasta otsus kohtuasjas 70/72: komisjon *vs.* Saksamaa, EKL 1973, lk 813, punkt 19, ja Esimese Astme Kohtu 22. oktoobri 1996. aasta otsus kohtuasjas T-226/94: Skibsværftsforeningen jt *vs.* komisjon, EKL 1996, lk II-1399, punkt 256).

82 Järelikult ei saa hageja viidata hea halduse põhimõtte rikkumisele põhjusel, et komisjon ei küsinud spetsiaalselt hageja käest selgitusi abi uurimise menetlusega seoses.

83 Seevastu vastab tõele see, et komisjoni kohustuseks on teha asjassepuutuvatele isikutele võimalikuks esitada oma selgitused riigiabi käsitleva ametliku uurimismenetluse käigus (eespool punktis 80 viidatud kohtuotsus Falck ja Acciaierie di Bolzano *vs.* komisjon, punkt 170, ja Esimese Astme Kohtu 14. jaanuari 2004. aasta otsus kohtuasjas T-109/01: Fleuren Compost *vs.* komisjon, EKL 2004, lk II-127, punktid 45 ja 46).

84 Hageja väidab siinjuures, et menetluse algatamise teatis oli liiga ebamäärane, et ta oleks saanud ennast kui kütuseettevõtjat pidada asjassepuutuvaks isikuks.

85 Alustuseks tuleb meenutada, et komisjon peab algatama ametliku uurimismenetluse ja teavitama sellest asjassepuutuvaid isikuid, kui tal on pärast esialgset uurimist tõsiseid kahtlusi finantsmeetme ühisturuga kokkusobivuse suhtes. Sellest ilmneb, et komisjoni ei saa kohustada esitama nimetatud menetluse algatamise teatises lõplikku analüüsi kõnealuse abi kohta. Kuid samas peab komisjon piisavalt määratlema oma uurimise raamistiku, et mitte muuta sisutühjaks asjassepuutuvate isikute õigust esitada oma selgitusi.

86 Käesolevas asjas märkis komisjon ametliku uurimismenetluse algatamise otsuses, milles palus ühtlasi asjassepuutuvatel isikutel oma selgitusi esitada, et ei saa välistada võimalust, et kütuseettevõtjaid saab pidada abisaajateks ja et nad peavad võib-olla abi tagasi maksma. Komisjon rajas selle võimaluse asjaolule, et sõltumatute tanklahaldajate vabadus võis olla piiratud ainuõiguslike ostulepingute või rendilepingutega (*de facto* kontroll) selle hetkeni, mil neid oleks tulnud *de facto* pidada edasimüüjate kategooriasse kuuluvaks, kes alluvad kütuseettevõtjatele, st kes ei kanna tankla käitamisega seotud riske (teatise seitsmes ja kaheksas põhjendus).

87 Kuigi peab möönma, et komisjon loobus vaidlustatud otsuses kütuseettevõtjate poolt ainuõiguslike ostulepingute kaudu tanklate üle teostatavast *de facto* kontrolli teooriast, millel põhinesid tema kahtlused menetluse algatamise otsuses (vaidlustatud otsuse põhjendus 75). Samuti ei märkinud ta selles menetluse algatamise otsuses, et üksnes hinnahaldussüsteemi klausli olemasolust piisab, et pidada kütuseettevõtjaid tegelikeks abisaajateks. Seega oli hagejal raske selle konkreetse küsimuse suhtes seisukohta võtta. Menetluse algatamise otsusest nähtub siiski, et komisjon ei olnud oma uurimise selles staadiumis ja tema käsutuses olevat vähest teavet arvestades sellist erilist abist saadava kasu ülekandumise mehhanismi veel tuvastanud.

88 Komisjon aga tegi juba teatise tegemise staadiumis tegelikku abisaajat puudutavaid järelepärimisi, eelkõige seoses kontrolliga, mida kütuseettevõtjad ainuõiguslike tarnelepingute kaudu teostasid. Kuigi komisjoni menetluse varajases staadiumis keskenduti nendes järelepärimistes peamiselt tanklate sõltumatusele, arvestades nende liigitumist Co/Co tanklate kategooriasse, siis põhimõte, mille kohaselt võivad kütuseettevõtjad olla ainuõiguslike tarnelepingute taustal tegelikud abisaajad, oli teatises kirjas.

89 Samuti tuleb sedastada, et hageja sai sellest põhimõttest piisavalt hästi aru, mida näitab see, et ta pidas asjakohaseks esiteks esitada komisjonile oma tüüplepingu koos hinnahaldussüsteemi klausliga, ja teiseks informeerida komisjoni sellest, et ta peab abi vajalikuks, kuna tanklad taotlesid oma marginaali suurendamist. Paradoksaalselt näitab hinnahaldussüsteemi klausli esitanud hageja sekkumine, et ta oli võimeline aru saama, millised olulised asjaolud võivad olla lõpliku otsuse tegemisel asjakohased. Asjaolu, et komisjon kasutas eelkõige hageja esitatud tõendeid oma arutluskäigu toetamiseks, mis viis järeldusele, et hageja on abi tagasimaksmise eest vastutav, on ametliku uurimismenetluse mõttega kooskõlas, millega omistatakse asjassepuutuvatele isikutele komisjoni teabeallika roll.

90 Siinjuures tuleb tagasi lükata hageja poolt kohtuistungil esitatud argument, mille kohaselt tema sekkumine komisjonis ei vasta mingil juhul osalemisele abi käsitlevas ametlikus uurimismenetluses. Piisab, kui sedastada, et pärast ametlikku uurimismenetlust käsitleva teatise avaldamist esitas komisjonile eriliselt asjakohased selgitused otseselt uurimisel oleva abi kohta. Seega tuleb hageja sellist sekkumist pidada *de facto* või isegi *de jure* ametlikus uurimismenetluses asjassepuutuva isikuna osalemiseks.

91 Järelikult komisjon, kes ei ole kaugeltki rikkunud hea halduse põhimõtet, on oma käsutuses olevate vahendite piires täitnud nõuetekohaselt oma ülesannet võimaldada asjassepuutuvatel isikutel abi käsitlevas ametlikus uurimismenetluses oma selgitusi esitada.

92 Eeltoodut arvestades tuleb käesolev väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Kohtukulud

93 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud hageja kahjuks, mõistetakse kohtukulud vastavalt komisjoni nõudele välja hagejalt.

94 Kodukorra artikli 87 lõike 4 esimese lõigu alusel kannavad liikmesriigid menetlusse astumisel ise oma kohtukulud. Madalmaade Kuningriik kannab seega ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (teine koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

1. **Jätta hagi rahuldamata.**

2. **Jätta hageja kohtukulud tema enda kanda ning ühtlasi mõista talt välja komisjoni kohtukulud.**

3. **Madalmaade Kuningriik kannab ise oma kohtukulud.**

Pirrung Meij Forwood

Pelikánová Papasavvas

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 31. mail 2006 Luxembourgis.

Kohtusekretär Koja esimees

E. Coulon J. Pirrung